

EDUSKUNNAN VASTAUS 124/2007 vp

Hallituksen esitys laiksi kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 68/2007 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 11/2007 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on Suomessa yleisön saataville saatettujen kansallisen kulttuurin aineistojen säilyttäminen tuleville sukupolville ja saattaminen tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön.

2 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) Suomessa valmistettuihin painotuotteisiin ja tallenteisiin, jotka on tarkoitettu levitettäväksi yleisölle;

2) ulkomailla valmistettuihin painotuotteisiin ja tallenteisiin, jotka on tarkoitettu levitettäväksi yleisölle Suomessa tai jotka on Suomessa yleisölle levittämistä varten erikseen muunnettu;

3) Suomessa sijaitsevilla palvelimilla oleviin verkkoaineistoihin sekä muihin verkkoaineistoihin, jotka on tarkoitettu yleisön saataville Suomessa;

4) televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n 1 momentin mukaisen ohjelmistoluvan saaneen tai 7 b §:n mukaisen ilmoituksen tehneen televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan taikka Yleisradio Oy:n alkuperäisiin televisio- ja radio-ohjelmistoihin ja niihin sisältyviin ohjelmiin;

5) kotimaisen tuottajan valmistamiin julkisesti esitettäväksi tarkoitettuihin elokuviin ja niiden mainos- ja muuhun tiedotusaineistoon; sekä

6) ulkomaisen tuottajan valmistamiin julkisesti esitettäväksi tarkoitettuihin elokuviin ja nii-

den mainos- ja muuhun tiedotusaineistoon, jos elokuvan ja muun aineiston tallettamisesta on sovittu.

Tämä laki ei koske tietoverkon välityksellä saatavilla olevia arkistolaissa (831/1994) tarkoitettuja asiakirjoja, lukuun ottamatta yleisön saataville tarkoitettuja julkaisuja. Tämä laki ei koske myöskään sellaista elokuvaa, johon sovelletaan arkistolakia.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *painotuotteella* aineistoa, joka sisältää kirjoitusta, merkkejä tai kuvia ja josta on teknistä menetelmää käyttäen valmistettu useita kappaleita paperille tai vastaavalle alustalle;

2) *pienpainatteella* mainosta, esitettä ja hinnastoa sekä muita niihin verrattavia painotuotteita;

3) *sanomalehdellä* vähintään kerran viikossa ilmestyvää painotuotetta, joka sisältää pääasiasa uutisia sekä selostavia ja kommentoivia kirjoituksia ajankohtaisista asioista yhteiskuntaelämän eri aloilta;

4) *tallenteella* aineistoa, joka sisältää ääntä, kuvaa tai merkkejä ja joka on teknistä menetelmää käyttäen tallennettu teknisen laitteen avulla käytettävälle alustalle;

5) *verkkoaineistolla* tietoverkoissa saatavilla olevaa aineistoa;

6) *televisio- ja radio-ohjelmistolla* ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta, johon sisältyvät ohjelmien välissä lähetettävät aineistot ja ohjelmiin mahdollisesti liittyvät oheis- ja lisäpalvelut ja niiden sisältämät aineistot;

7) *televisio- ja radio-ohjelmalla* ohjelmaa, joka on näytelmäteos, dokumentaarinen teos, audiovisuaalinen taideteos taikka joka perustuu kirjalliseen teokseen, sävellysteokseen tai erityistä taustatutkimusta edellyttävään tai muuhun alkuperäiskäsikirjoitukseen;

8) *elokuvalla* teosta, joka voidaan teknisin keinoin esittää liikkuvina kuvina;

9) *valmistajalla* sitä, joka valmistaa 1—4 kohdassa tarkoitettun aineiston kappaleet;

10) *julkaisijalla* sitä, jonka aloitteesta ja vastuulla aineiston kappaleita saatetaan kauppaan tai muuten levitetään yleisölle;

11) *verkkojulkaisijalla* sitä, jonka aloitteesta ja vastuulla verkkoaineisto saatetaan yleisön saataville.

2 luku

Painotuotteet ja tallenteet

4 §

Luovutusvelvollisuus

Suomessa valmistetuista painotuotteista ja tallenteista on luovutettava kappaleet seuraavasti:

1) muusta painotuotteesta kuin pienpainatteesta ja sanomalehdestä kuusi kappaleetta;

2) pienpainatteesta kaksi kappaleetta;

3) sanomalehdestä yksi kappale;

4) elokuvan sisältävästä tallenteesta kaksi kappaleetta;

5) muusta tallenteesta yksi kappale.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja painotuotteita ja tallenteita julkaistaan yhtenä kokonaisuutena sen vuoksi, että ne on tarkoitettu käytettäväiksi yhdessä, luovutetaan tällaisesta kokonaisuudesta lisäksi yksi kappale.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut painotuotteet ja tallenteet luovutetaan Kansalliskirjastoon lukuun ottamatta elokuvan sisältäviä tallenteita, jotka luovutetaan Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon.

Luovutusvelvollisuus ei koske:

1) pienpainatteita ja tallenteita, joiden tiedollinen, kuvallinen tai äänellinen sisältö on erityisen vähäinen;

2) painotuotteiden ja tallenteiden muuttamattomia lisäpainoksia;

3) vain ulkomailla julkaistavia painotuotteita ja tallenteita;

4) pistekirjoituksella valmistettuja tuotteita; eikä

5) taidegraafisia alkuperäisvedoksia.

Mitä 4 momentissa säädetään, koskee vastaavasti ulkomailla valmistettua painotuotetta ja tallennetta.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, koskee myös ulkomailla valmistettua painotuotetta ja tallennetta, jos sitä on tuotu maahan vähintään 50 kappaletta.

Kunkin vuosineljänneksen aikana valmistetut painotuotteet ja tallenteet on luovutettava 30 päivän kuluessa tämän ajanjakson päättymisestä. Ulkomailla valmistetut painotuotteet ja tallenteet on luovutettava 30 päivän kuluessa siitä, kun ne on tuotu maahan.

5 §

Luovutusvelvolliset

Kappaleet 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuista painotuotteista ja tallenteista luovuttaa niiden valmistaja. Elokuvatallenteen kappaleet luovuttaa tallenteen levittäjä.

Kappaleet 4 §:n 2 momentissa tarkoitetuista painotuotteista ja tallenteista luovuttaa niiden julkaisija.

Kappaleet 4 §:n 5 momentissa tarkoitetuista ulkomailla valmistetuista painotuotteista ja tallenteista luovuttaa niiden julkaisija tai, jos julkaisijalla ei ole toimipaikkaa Suomessa, niiden maahantuojat.

6 §

Muut painotuotteita ja tallenteita koskevat säännökset

Kuhunkin 4 §:ssä tarkoitettua aineistoa koskevaan lähetykseen on liitettävä kaksi lähetysluetteloa, joista toinen jää Kansalliskirjastoon tai Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon ja toinen palautetaan luovuttajalle varustettuna merkinnällä, että lähetyksessä on vastaanotettu. Luettelosta tulee käydä ilmi lähetykseen sisältyvien painotuotteiden ja tallenteiden tunnistetiedot, lukumäärä sekä maininta siitä, mitä ajanjaksoa lähetyksessä koskee.

Jollei painotuotteeseen tai tallenteeseen ole merkitty valmistusvuotta, on luovutusvelvolli-

sen se siihen lisättävä arkistointikelpoisella menetelmällä, joka ei vahingoita aineistoa.

Tämän luvun mukaisesti luovutettavien painotuotteiden ja tallenteiden omistusoikeus siirtyy sille laitokselle, johon aineisto 21 §:n mukaan sijoitetaan säilytettäväksi.

3 luku

Verkkoaineisto

7 §

Verkkoaineiston haku ja tallentaminen

Kansalliskirjaston tehtävänä on ohjelmallisesti hakea ja tallentaa yleisön saatavilla olevaa verkkoaineistoa tietoverkoista. Haettavaan ja tallennettavaan verkkoaineistoon tulee sisällyttää edustavasti ja monipuolisesti tietoverkoissa eri aikoina yleisön saatavilla olevaa aineistoa.

Kansalliskirjasto voi käyttää 1 momentin mukaisten tehtävien suorittamisessa apuna ulkopuolisia. Kansalliskirjaston tulee huolehtia siitä, että ulkopuoliset sitoutuvat toimimaan tämän lain mukaisesti.

8 §

Velvollisuus verkkoaineiston haun mahdollistamiseen ja luovuttamiseen

Verkkojulkaisijan tulee mahdollistaa 7 §:ssä tarkoitettun verkkoaineiston haku ja tallentaminen tai luovuttaa aineisto Kansalliskirjastolle, jos aineistoa ei voida hakea ja tallentaa ohjelmallisesti. Jos verkkojulkaisija ei voi mahdollistaa verkkoaineiston hakua ja tallentamista, hänen tulee luovuttaa aineisto.

Velvollisuus aineiston haun mahdollistamiseen ja luovuttamiseen ei koske verkkoaineistoa, joiden tiedollinen, kuvallinen tai äänellinen sisältö on erityisen vähäinen, eikä avoimissa tietoverkoissa oleviin uutis- tai keskusteluryhmiin taikka muihin vastaaviin palveluihin sisältyviä aineistoja.

Velvollisuus aineiston luovuttamiseen ei koske verkkoaineistoja, joiden luovuttaminen on

teknisesti mahdotonta tai aineiston huomattavan laajuuden vuoksi kohtuutonta.

Verkkojulkaisijan tulee mahdollistaa aineiston haku ja tallentaminen tai luovuttaa aineisto 60 päivän kuluessa siitä, kun Kansalliskirjasto on ilmoittanut julkaisijalle tämän pykälän mukaisesta velvollisuudesta ja esittänyt pyynnön toimittaa aineisto. Jos pyyntö koskee verkkoaineistoa, jota ei vielä ole saatettu yleisön saataville, 60 päivän aika lasketaan siitä, kun aineisto on saatettu yleisön saataville. Kirjaston tulee hakea ja tallentaa aineisto 14 päivän kuluessa siitä, kun verkkojulkaisija on mahdollistanut aineiston hakemisen ja tallentamisen, jollei kirjaston ja verkkojulkaisijan kesken toisin sovita.

9 §

Muut verkkoaineistoa koskevat säännökset

Opetusministeriö vahvistaa Kansalliskirjaston esityksestä suunnitelman verkkoaineistojen hakemisen ja tallentamisen laajuudesta sekä verkkoaineistojen luovuttamiskäytännöistä. Suunnitelmassa otetaan huomioon Kansalliskirjaston käytettävissä olevat tekniset ja taloudelliset resurssit, lain tarkoituksenmukaisen tutkimuksen ja kulttuurihistoriallisen arkistoinnin tarpeet samoin kuin verkkojulkaisijoiden tasa-
puolinen kohtelu.

Verkkoaineisto tulee tallentaa ja arkistoida siten, että aineiston alkuperäisyys on todennettavissa ja että tiedoista käy ilmi aineiston alkuperäinen sijaintipaikka ja tallennusajankohta. Luovutettavaan verkkoaineistoon tulee sisällyttää tieto aineiston alkuperäisestä sijaintipaikasta.

Kansalliskirjaston tulee toimittaa verkkoaineiston luovuttamista tai haun mahdollistamista koskeva pyyntö ensisijaisesti verkkoaineiston julkaisijan tai muun ylläpitäjän sähköpostiosoitteeseen. Pyyntö voi koskea joko verkkojulkaisijan tiettyä aineistoa tai laajemmin tietynlaisia aineistoja.

Tämän luvun mukaisesti luovutettavien talletteiden omistusoikeus siirtyy Kansalliskirjastolle.

4 luku

Televisio- ja radio-ohjelmat

10 §

Televisio- ja radio-ohjelmistojen tallentaminen

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tehtävänä on tallentaa televisio- ja radio-ohjelmistojä. Tallennettaviin ohjelmistoihin tulee sisällyttää edustavasti ja monipuolisesti eri aikoina yleisölle lähetettäviä televisio- ja radio-ohjelmistojä.

Arkisto voi käyttää 1 momentin mukaisten tehtävien suorittamisessa apuna ulkopuolisia. Arkiston tulee huolehtia siitä, että ulkopuoliset sitoutuvat toimimaan tämän lain mukaisesti.

11 §

Velvollisuus televisio- ja radio-ohjelmien tallettamiseen

Kotimaisen tuottajan valmistaman televisiossa tai radiossa lähettämistä varten tehdyn televisio- tai radio-ohjelman alkuperäisaineiston omistajan on 90 päivän kuluessa ohjelman ensimmäisestä lähettämisestä talletettava alkupe-
räisaineisto tai sitä teknisesti vastaava aineisto Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon tai muuhun arkiston tähän tarkoitukseen hyväksymään säilytystilaan. Mitä tässä momentissa säädetään omistajasta, koskee vastaavasti sitä, jolla muuten on oikeus määrätä aineistosta.

Kotimaisen tuottajan valmistamana pidetään ohjelmaa, jonka tuottaja on Suomen kansalainen, Suomessa vakituisesti asuva henkilö tai Suomen lainsäädännön mukaan perustettu oikeushenkilö, jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka Suomessa. Kotimaisen tuottajan valmistamana pidetään myös ohjelmaa, joka on valmistettu yhteistyössä ulkomaisen tuottajan kanssa, jos yhteistuotannon kotimaisella osapuolella on oikeus määrätä ohjelman esittämisestä Suomessa.

Edellä 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos arkisto on kirjallisesti kiel-
täytynyt vastaanottamasta aineistoa. Arkistolla

on oikeus saada ohjelma katsottavaksi tai kuultavaksi ennen arkistoinnista tai säilytyspaikasta päättämistä.

12 §

Sopimukseen perustuva televisio- ja radio-ohjelman tallettaminen

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto voi sopia kotimaisen tuottajan kanssa myös muun 11 §:ssä tarkoitettuun televisio- tai radio-ohjelmaan liittyvän aineiston tallettamisesta arkistoon tai muuhun säilytystilaan.

Arkisto voi sopia kotimaisen tuottajan kanssa myös muun kuin 11 §:ssä tarkoitetun ohjelman ja ohjelmaan liittyvän aineiston tallettamisesta arkistoon tai muuhun säilytystilaan.

Arkisto voi sopia ulkomaisen tuottajan kanssa televisio- tai radio-ohjelman ja ohjelmaan liittyvän aineiston tallettamisesta arkistoon.

13 §

Muut televisio- ja radio-ohjelmia koskevat säännökset

Opetusministeriö vahvistaa Kansallisen audiovisuaalisen arkiston esityksestä suunnitellun televisio- ja radio-ohjelmistojen tallentamisen laajuudesta sekä televisio- ja radio-ohjelmien tallettamiskäytännöistä. Suunnitelmassa otetaan huomioon audiovisuaalisen arkiston käytettävissä olevat tekniset ja taloudelliset resurssit, lain tarkoituksenmukaisen tutkimuksen ja kulttuurihistoriallisen arkistoinnin tarpeet sekä tuottajien tasapuolinen kohtelu.

Televisio- ja radio-ohjelman alkuperäisaineiston tai sitä teknisesti vastaavan aineiston tallettamisesta ja muusta kuin tämän lain mukaisesta käytöstä tulee tehdä kirjallinen sopimus. Jollei toisin ole sovittu, talletettua aineistoa saadaan käyttää tämän lain mukaisesti.

Aineiston tallettajan tulee tallettamisen yhteydessä antaa arkistolle luettelo ja kuvailutiedot tallettavasta aineistosta.

Arkisto vastaa talletetun aineiston säilymisestä. Arkiston on tarvittaessa ennen alkuperä-

räisaineiston tai sen kopion luovuttamista tutkimus- tai muuhun käyttöön valmistettava aineistosta uusi kopio. Mitä tässä momentissa säädetään arkistosta, koskee myös sitä, joka säilyttää talletettua aineistoa muussa säilytystilassa.

Talletettavan aineiston omistusoikeus ei siirry Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle. Ohjelman oikeuksien haltijalla on oikeus saada talletettu ohjelma haltuunsa ja käyttöönsä tekijänoikeuslain (404/1961) mukaisten oikeuksien toteuttamiseksi.

Mitä tässä pykälässä säädetään televisio- ja radio-ohjelmien tallettamisesta, sovelletaan myös ohjelmiin liittyvän muun aineiston tallettamiseen ja säilyttämiseen.

5 luku

Elokuvat

14 §

Velvollisuus elokuvan tallettamiseen

Kotimaisen tuottajan valmistaman, muun kuin yksinomaan televisiota varten tehdyn elokuvan alkuperäisaineiston omistajan on viiden vuoden kuluessa elokuvan valmistumisesta talletettava alkuperäisaineisto tai sitä teknisesti vastaava aineisto Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon tai muuhun arkiston tähän tarkoitukseen hyväksymään säilytystilaan. Mitä tässä momentissa säädetään omistajasta, koskee vastaavasti sitä, jolla muuten on oikeus määrätä aineistosta.

Kotimaisen tuottajan valmistamana pidetään elokuvaa, jonka on valmistanut Suomen kansalainen, Suomessa vakituisesti asuva henkilö tai Suomen lainsäädännön mukaan perustettu oikeushenkilö, jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka Suomessa. Kotimaisen tuottajan valmistamana pidetään myös elokuvaa, joka on valmistettu yhteistyössä ulkomaisen tuottajan kanssa, jos elokuvan alkuperäisaineisto säilytetään Suomessa.

Edellä 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos arkisto on kirjallisesti kieltänyt vastaantamasta aineistoa. Arkistolla

on oikeus saada elokuva katsottavakseen ennen arkistoinnista tai säilytyspaikasta tehtävää päästöä.

15 §

Velvollisuus esityskopion ja elokuvan tiedotusaineiston tallettamiseen

Muun kuin yksinomaan televisiota varten tehdyn kotimaisen elokuvan tuottajan on talletettava Kansalliseen audiovisuaaliseen arkistoon yksi esityskopio elokuvasta ja kappaleet elokuvan mainos- ja muusta tiedotusaineistosta kolmen vuoden kuluessa elokuvan valmistumisesta. Esityskopion tallettamisvelvollisuutta ei ole, jos elokuvasta on olemassa vain yksi esityskopio tai tallettamista on siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Mitä tässä pykälässä säädetään tuottajasta, koskee vastaavasti muuta oikeuksien haltijaa, jolla on oikeus määrätä elokuvan esityskopioiden valmistamisesta.

16 §

Sopimukseen perustuva elokuvan tallettaminen

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto voi sopia kotimaisen tuottajan kanssa myös 14 §:ssä tarkoitettuun elokuvaan liittyvän aineiston tallettamisesta arkistoon.

Arkisto voi sopia ulkomaisen tuottajan kanssa Suomessa julkisesti esitetyn elokuvan sekä elokuvan mainos- ja muun tiedotusaineiston tallettamisesta arkistoon.

17 §

Muut elokuvia koskevat säännökset

Tämän luvun mukaisen elokuvan alkupe-
räisaineiston tai sitä teknisesti vastaavan aineiston tallettamisesta ja käytöstä tulee tehdä kirjallinen sopimus. Jollei toisin ole sovittu, tallettettua aineistoa saadaan käyttää tämän lain mukaisesti.

Aineiston tallettajan tulee tallettamisen yhteydessä antaa arkistolle luettelo ja kuvailutiedot talletettavasta aineistosta.

Arkisto vastaa talletetun aineiston säilymisestä. Arkiston on tarvittaessa ennen alkupe-
räisaineiston tai sen kopion luovuttamista tutki-
mus- tai muuhun käyttöön valmistettava aineis-
tosta uusi kopio. Mitä tässä momentissa sääde-
tään arkistosta, koskee myös sitä, joka säilyttää
talletettua aineistoa muussa säilytystilassa.

Talletetun aineiston omistusoikeus ei siirry
arkistolle. Elokuvan oikeuksien haltijalla on oi-
keus saada talletettu elokuva haltuunsa ja käyt-
töönsä tekijänoikeuslain mukaisten oikeuksien
toteuttamiseksi.

Mitä tässä pykälässä säädetään elokuvan tal-
lettamisesta, sovelletaan myös elokuvaan liitty-
vän muun aineiston tallettamiseen ja säilyttämi-
seen.

6 luku

Aineistoja koskevat yhteiset säännökset

18 §

Kustannusvastuu

Aineiston luovuttamisesta, tallettamisesta,
haun mahdollistamisesta ja muuntamisesta luo-
vuttamis- ja tallettamiskelpoiseen muotoon ai-
heutuvista kustannuksista vastaa se, jolla on tä-
män lain mukaan velvollisuus ryhtyä edellä tar-
koitettuihin toimiin.

Laitos, johon aineisto tämän lain mukaan luo-
vutetaan, talletetaan tai sijoitetaan, vastaa kus-
tannuksista, jotka aiheutuvat aineiston säilyttä-
misestä ja tämän lain mukaan tapahtuvasta käyt-
tämisestä.

19 §

Aineistojen tekniset vaatimukset

Luovutettavien ja talletettavien aineistojen
tulee olla täydellisiä, teknisesti virheettömiä ja
siinä muodossa, missä ne on julkaistu tai muu-
toin saatettu yleisön saataville.

Tämän lain 3—5 luvun mukaan luovutus- tai tallettamisvelvollisen tulee huolehtia siitä, että luovutettavat ja talletettavat aineistot ovat kopioitavissa tallennusvälineeltä toiselle ja muunnettavissa pitkäaikaissäilytykseen sopivaan muotoon teknisten suojausten estämättä. Luovutettavan ja talletettavan aineiston tiedollisen, kuvallisen ja äänellisen sisällön tulee vastata mahdollisimman tarkasti alkuperäisen aineiston sisältöä. Tässä momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos luovutus- tai tallettamisvelvollisella ei ole oikeutta tai teknisiä välineitä edellä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Jollei aineistoa voida siinä olevan teknisen suojauksen vuoksi käyttää tämän lain mukaisesti, Kansalliskirjasto ja Kansallinen audiovisuaalinen arkisto saavat purkaa tai kiertää teknisen suojauksen.

20 §

Aineistoa koskevien tietojen luovuttaminen

Edellä 8 §:ssä tarkoitettuun verkkoaineiston luovutukseen tulee sisällyttää aineistoon liittyvät kuvailutiedot ja aineiston tekijänoikeuslain mukaisten oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot.

Edellä 10 §:ssä tarkoitettujen televisio- ja radio-ohjelmiston lähettäjän tulee luovuttaa olemassa olevat ohjelmiston kuvailu- ja lähetystiedot Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle tai mahdollistaa sille pääsy tiedot sisältäviin tietojärjestelmiin.

21 §

Aineiston säilytyspaikka

Edellä 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista painotuotteista sijoitetaan yksi kappale Kansalliskirjastoon, Joensuun yliopiston kirjastoon, Jyväskylän yliopiston kirjastoon, Oulun yliopiston kirjastoon, Turun yliopiston kirjastoon ja Åbo Akademin kirjastoon.

Pienpainatteista yksi kappale sijoitetaan Kansalliskirjastoon ja yksi kappale Turun yliopiston kirjastoon.

Sanomalehdet, muut kuin elokuvan sisältävät tallenteet, 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen aineistot ja verkkoaineistot säilytetään Kansalliskirjastossa. Kansalliskirjasto ja Kansallinen audiovisuaalinen arkisto voivat sopia verkkoaineiston säilyttämisestä myös audiovisuaalisessa arkistossa tai muussa säilytyspaikassa.

Elokuvan sisältävät tallenteet sekä 10, 11, 12, 14 ja 15 §:n mukaisesti tallennettavat tai talletettavat aineistot säilytetään Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa. Edellä 11, 12 ja 14 §:ssä tarkoitettujen aineistot voidaan säilyttää myös muussa säilytystilassa siten kuin mainituissa pykälissä säädetään.

22 §

Aineiston käyttö

Aineistoa saa käyttää tämän lain tarkoituksen ja säännösten mukaisesti ja noudattaen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Jos luovutus- tai tallettamisvelvollinen tietää, että tietojen antamista luovutettavasta tai talletettavasta aineistosta on laissa tai muuten rajoitettu, siitä on ilmoitettava luovutuksen tai tallettamisen yhteydessä. Aineistojen kappaleet, jotka sisältävät salassa pidettäviä tietoja, on säilytettävä Kansalliskirjastossa tai Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa, kunnes salassapitoaika on kulunut umpeen.

Tekijänoikeudella suojatun aineiston kappaleiden valmistamisesta ja aineiston saattamisesta yleisön saataville 21 §:ssä mainituissa kirjastoissa ja Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa on lisäksi voimassa, mitä tekijänoikeuslaissa säädetään.

Aineiston säilyttämisestä ja käyttämisestä vastaavien kirjastojen ja arkiston tulee huolehtia siitä, että tämän lain nojalla luovutettua, kerättyä, tallennettua tai talletettua aineistoa ei käytetä lain vastaisesti.

23 §

Aineiston säilyttäminen ja poistaminen kokoelmista

Aineiston säilyttämisen edellyttämän kopioimisen ja muuntamisen toiseen muotoon tulee tapahtua siten, että kopioidun ja muunnetun aineiston tiedollinen, kuvallinen ja äänellinen sisältö vastaa alkuperäistä.

Aineiston säilyttämisestä vastaavalla laitoksella on oikeus poistaa kokoelmista huonokuntoinen tai teknisesti vanhentunut aineisto, josta on valmistettu uusi kappale säilytystä ja käyttöä varten, sekä muutoin käyttökelvoton tai tiedollisen, kuvallisen tai äänellisen sisältönsä menettänyt aineisto.

24 §

Säädetyistä velvollisuuksista poikkeaminen

Kansalliskirjasto voi luovutusvelvollisen hakemuksesta myöntää luovutettavien painotuotteiden ja tallenteiden kappaleiden lukumäärän osalta helpotuksia luovutusvelvollisuudesta 4 §:n 1, 2 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lukuun ottamatta elokuvan sisältäviä tallenteita. Elokuvatallenteiden osalta helpotuksia voi myöntää Kansallinen audiovisuaalinen arkisto.

Kansalliskirjaston ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tulee luovutusvelvollisen hakemuksesta myöntää luovutusvelvollisuudesta vapautus, jos luovutusvelvollisuutta on siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

7 luku

Erinäiset säännökset

25 §

Konkurssipesän luovutus- ja tallettamisvelvollisuus

Jos luovutus- tai tallettamisvelvollinen asetetaan konkurssiin, konkurssipesä on velvollinen

30 päivän kuluessa konkurssiin asettamisesta täyttämään konkurssivelalliselle kuuluvan luovutus- tai tallettamisvelvollisuuden niiden aineistojen osalta, jotka on valmistettu ennen konkurssin alkua.

26 §

Valvonta

Kansalliskirjasto valvoo 4 ja 8 §:ssä tarkoitettua luovutusvelvollisuuden noudattamista lukuun ottamatta elokuvan sisältävien tallenteiden luovutusta.

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto valvoo 4 §:ssä tarkoitettua luovutusvelvollisuuden noudattamista elokuvan sisältävien tallenteiden osalta sekä 11, 14 ja 15 §:ssä tarkoitettua tallettamisvelvollisuuden noudattamista.

27 §

Laiminlyönnin oikaiseminen

Kansalliskirjaston on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitettua velvollisuutensa luovuttaa painotuote tai tallenne taikka 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutensa mahdollistaa verkkoaineiston haku ja tallentaminen tai velvollisuutensa luovuttaa verkkoaineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston on kehotettava sitä, joka laiminlyö 4 §:ssä tarkoitettua velvollisuutensa luovuttaa elokuvan sisältävä tallenne tai 11, 14 tai 15 §:ssä tarkoitettua velvollisuutensa tallettaa televisio- tai radio-ohjelma taiokuva ja niihin liittyvä aineisto taikka joka aineistoa luovuttaessaan tai tallettaessaan jättää noudattamatta, mitä 19 ja 20 §:ssä säädetään, täyttämään velvollisuutensa.

Jollei 1 tai 2 momentin nojalla annettua kehoitusta noudateta, lääninhallitus voi Kansalliskirjaston tai Kansallisen audiovisuaalisen arkiston hakemuksesta velvoittaa luovutus- tai tallettamisvelvollisen sakon uhalla täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan rikkomuksensa. Uhka-

sakon asettamisesta ja maksettavaksi tuomitsemisesta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

28 §

Muutoksenhaku

Tämän lain mukaiseen Kansalliskirjaston tai Kansallisen audiovisuaalisen arkiston päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

29 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö 4, 8, 11, 14 tai 15 §:n mukaisen velvollisuutensa,

2) toimii 19 tai 20 §:n vastaisesti, tai

3) rikkoo 32 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua kieltoa,

on tuomittava *kulttuuriaineistojen tallettamisrikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus voidaan jättää tuomitsematta, jos 27 §:n 3 momentin nojalla asetettu uhkasakko tuomitaan maksettavaksi.

30 §

Tarkemmat säännökset

Opetusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset:

1) siitä, mitä on pidettävä 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna pienpainatteena sekä 4 §:n 4 momentin 1 kohdassa ja 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuna aineistona, jonka tiedollinen, kuvallinen tai äänellinen sisältö on erityisen vähäinen;

2) lain 2 luvussa tarkoitettujen painotuotteiden ja tallenteiden sijoittamisesta muuhun tarkoituksenmukaiseen säilytystilaan;

3) 19 §:ssä tarkoitetuista aineistojen teknisistä vaatimuksista ja 20 §:ssä tarkoitettujen tietojen luovuttamisesta;

4) luovutettujen, tallennettujen ja talletettujen aineistojen säilyttämisestä ja käyttämisestä.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

31 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tällä lailla kumotaan 12 päivänä kesäkuuta 1980 annettu vapaakappalelaki (420/1980) ja elokuvien arkistoinnista 27 päivänä heinäkuuta 1984 annettu laki (576/1984) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tätä lakia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen valmistettuihin painotuotteisiin ja tallenteisiin, yleisön saataville saatettuihin verkkoaineistoihin, lähetettyihin televisio- ja radio-ohjelmiin sekä valmistettuihin elokuviin.

Tämän lain aineiston säilyttämistä ja käyttämistä koskevia säännöksiä sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa luovutettuihin painotuotteisiin ja tallenteisiin, haettuihin ja tallennettuihin verkkoaineistoihin sekä jäljempänä 32 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin televisio- ja radio-ohjelmiin sekä Suomen elokuva-arkistoon säilytettäväksi luovutettuihin elokuviin.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

32 §

Siirtymäsäännökset

Kirjasto, johon ei tämän lain mukaisesti sijoiteta pienpainatteita, voi hävittää vapaakappalelain nojalla saamiaan painotuotteita, jotka tämän lain ja 30 §:n 1 kohdan nojalla säädetyn asetuksen mukaan ovat pienpainatteita.

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettu kirjasto voi hävittää vapaakappalelain nojalla saamansa 4 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja painotuotteita ja tallenteita, joiden tiedollinen, kuvallinen tai äänellinen sisältö on 30 §:n 1 kohdan nojalla annetun opetusministeriön asetuksen mukaan erityisen vähäinen.

Ennen lain voimaantuloa lähetettyjen 11 §:ssä tarkoitettujen televisio- tai radio-ohjelmien al-

kuperäisaineistoja tai niitä teknisesti vastaavia aineistoja ei aineiston omistaja tai lähettäjäyrittäjä saa hävittää ennen kuin niitä on tarjottu Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle säilytettäväksi ja tämä on kirjallisesti kieltäytynyt ottamasta niitä vastaan.

Ennen lain voimaantuloa valmistettujen 14 §:ssä tarkoitettujen elokuvien alkupe-

räisaineistoja tai niitä teknisesti vastaavia aineistoja ja 15 §:ssä tarkoitettuja esityskopioita tai elokuvaa koskevaa tiedotus- ja muuta aineistoa ei elokuvan tuottaja saa hävittää ennen kuin niitä on tarjottu arkistolle säilytettäväksi ja tämä on kirjallisesti kieltäytynyt ottamasta niitä vastaan.

Laki

Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto

Elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien säilyttämistä sekä niihin liittyvää tutkimusta varten on opetusministeriön alainen Kansallinen audiovisuaalinen arkisto.

2 §

Tehtävät

Arkisto ottaa vastaan talletuksina ja hankkii kokoelmiinsa elokuvia ja televisio- ja radio-ohjelmia sekä niihin liittyvää esineistöä ja muuta aineistoa, tallentaa ja arkistoi televisio- ja radio-ohjelmia sekä entistää kokoelmissaan olevia aineistoja.

Arkisto edistää ja harjoittaa tutkimusta sekä tarjoaa toimialansa liittyviä palveluja. Lisäksi arkisto edistää toimialansa kulttuurin tuntemusta saattamalla elokuvia ja ohjelmia yleisön saataville kulttuuri-, koulutus- ja tutkimustarkoituksessa ja harjoittamalla niiden esitystoimintaa sekä asettamalla näytteille toimialansa aineistojä.

Arkiston tehtävistä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Lahjoitus- ja testamenttivarat

Arkistolla on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja.

4 §

Johtokunta

Arkistossa on johtokunta, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Johtaminen ja ratkaisuvallta

Arkistoa johtaa johtaja. Arkistolla on työjärjestys.

Johtaja ratkaisee arkistossa ratkaistavat asiat, joita ei ole säädetty johtokunnan ratkaistaviksi

taikka säädetty tai työjärjestyksessä määrätty arkiston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asioista, joita ei voida määrätä muun virkamiehen ratkaistaviksi.

6 §

Maksut

Arkisto voi periä tuottamistaan palveluista ja suoritteista maksuja, joiden suuruutta määrätessä noudatetaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) ja sen nojalla annetussa opetusministeriön asetuksessa säädetään.

7 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään arkiston virkojen täyttämistä, virkojen kelpoisuusvaatimuksista, johtajan esimiesasemaan liitty-

vistä tehtävistä ja johtajan sijaisen määräämisestä.

Tarkemmat määräykset arkiston organisatiosta ja toimintayksiköistä, yksiköiden tehtävistä, muiden virkamiesten kuin johtajan esimiesasemaan liittyvistä tehtävistä, muusta kuin 1 momentissa mainituista sijaisuudesta, sisäisestä johtamisesta sekä muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista annetaan työjärjestyksellä.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tällä lailla kumotaan Suomen elokuva-arkistosta 24 päivänä marraskuuta 1978 annettu laki (891/1978) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Laki

yliopistolain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 25 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 586/2006, seuraavasti:

25 §

Kansalliskirjasto

Kansalliskirjaston tehtävänä on kehittää ja

tarjota kansallisia palveluja yliopistojen kirjastoille, yleisille kirjastoille, ammattikorkeakoulukirjastoille ja erikoiskirjastoille sekä edistää kirjastoalan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Kansalliskirjaston tehtävistä on lisäksi voimassa, mitä kulttuuriaineistojen tallettamis-

sesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (/) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun tekijänoikeuslain (404/1961) 16 b § ja sen edellä oleva väliotsikko ja 16 c § ja sen edellä oleva väliotsikko, sellaisina kuin ne ovat laissa 821/2005, seuraavasti:

Teosten käyttäminen kulttuuriaineistoja säilyttävissä kirjastoissa

16 b §

Kirjasto, jolle kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain (/) mukaan on luovutettava teoksen kappale, saa:

1) käyttää kokoelmissaan olevaa teosta 16 ja 16 a §:ssä tarkoitettuun tavoin ja pykälissä mainittuun edellytykseen;

2) välittää kokoelmissaan olevan julkistetun teoksen yleisöön kuuluvalla henkilölle tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten yleisölle välittämiseen varatuilla laitteilla, jos muu kuin tässä kohdassa tarkoitettua käytön edellyttämä teoksen kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty sekä jos teoksen välittäminen edelleen on estetty, sellaisen kirjaston tiloissa, jonka kokoelmiin liitettäväksi aineisto kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain mukaan sijoitetaan, sekä eduskunnan kirjastossa ja Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa;

3) valmistaa kokoelmiinsa liitettäväksi kappaleita tietoverkoissa yleisön saataviin saatetuista teoksista;

4) valmistaa kokoelmiinsa liitettäväksi kappaleen sellaisesta julkaistusta teoksesta, jonka hankkiminen osaksi kirjaston kokoelmaa on tar-

peen, mutta jota ei ole saatavissa kaupallisen levityksen tai välittämisen kautta.

Mitä 1 momentin 1 ja 4 kohdassa säädetään, sovelletaan myös niihin kirjastoihin, joiden kokoelmiin liitettäväksi 1 momentissa tarkoitettu kirjasto kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain mukaan sijoittaa aineiston.

Teosten käyttäminen Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa

16 c §

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto saa:

1) käyttää kokoelmissaan olevaa teosta 16 ja 16 a §:ssä tarkoitettuun tavoin ja pykälissä säädettyin edellytykseen;

2) välittää kokoelmissaan olevan teoksen yleisöön kuuluvalla henkilölle tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten 16 b §:ssä tarkoitettua kirjaston tiloissa, eduskunnan kirjastossa ja Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksessa yleisölle välittämiseen varatuilla laitteilla, jos muu kuin teoksen käytön edellyttämä kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty sekä jos teoksen välittäminen edelleen on estetty;

3) valmistaa kokoelmiinsa liitettäviksi kappaleita televisiossa tai radiossa lähettämällä yleisön saataviin saatetuista teoksista.

Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta ulkomaisen tuottajan tallettamaan elokuvateokseen.

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston kokoelmissa olevaa teosta saa, lukuun ottamatta ulkomaisen tuottajan tallettamaa elokuvateosta, käyttää tutkimukseen ja korkeakoulutaseeseen elokuvaopetukseen.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaiseen tallettamisvelvollisuuden piiriin kuuluvaan aineistoon, jota säilytetään kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain mukaisesti hyväksytyssä säilytystilassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2007 .

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2007
